

Έντυπο Υποβολής Σχεδίου Διδασκαλίας

Όνοματεπώνυμο	Ξανθή Αλμπανάκη

ΣΧΕΔΙΟ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ

Παιδαγωγικό πλαίσιο και θεματική ενότητα

1.1 Βαθμίδα εκπαίδευσης, τάξη, Θεματική Ενότητα στην οποία αφορά η Διδακτική Πρακτική:

Πρωτοβάθμια

Δευτεροβάθμια

Τάξη στην οποία εφαρμόζεται: Α΄ Γυμνασίου

Θεματική Ενότητα του ΠΣ την οποία υπηρετεί: 1. Πορεία και ανάπτυξη

1.2 Τίτλος σχεδίου διδασκαλίας(Θέμα) «Μεγαλώνουμε και αλλάζουμε» (1ο δίωρο)

1.3 Σκοπός & Προσδοκώμενα Μαθησιακά Αποτελέσματα του σχεδίου διδασκαλίας

Γενικός Σκοπός:

Να αναδειχθεί η αμφίδρομη πορεία από τη θρησκεία στον πολιτισμό, όπως καταγράφηκε στην ιστορία και να γίνουν κατανοητά σημαντικά γεγονότα, εξελίξεις και επιλογές της πρώτης Εκκλησίας (εξάπλωση, επισημοποίηση κ.α).

Προσδοκώμενα Μαθησιακά Αποτελέσματα

Οι μαθητές να:

α) εκφράζουν συναισθήματα και ερωτήματα που τους απασχολούν, καθώς αλλάζουν εκπαιδευτική βαθμίδα και βρίσκονται μπροστά σε νέες προκλήσεις.

β) αναγνωρίζουν το εύρος και τη σημασία της εξάπλωσης του Χριστιανισμού κατά τους τρεις πρώτους αιώνες.

γ) μπαίνουν στη θέση των Χριστιανών της εποχής και διακρίνουν, περιγράφουν και αποτιμούν τις δυσκολίες και τα διλήμματα της Εκκλησίας των πρώτων αιώνων.

δ) αναπτύσσουν δημιουργικές και ψηφιακές δεξιότητες μέσω συνεργατικών, ερευνητικών, διαλογικών, συμμετοχικών δράσεων και ενασχόλησης με Τ.Π.Ε.

1.4 Εμπλεκόμενοι Στόχοι και Επάρκειες της Τάξης

Με βάση τα Προσδοκώμενα Μαθησιακά Αποτελέσματα του σχεδίου αναφέρετε από το ΠΣ ποιους Γενικούς Στόχους και Επάρκειες της Τάξης υλοποιεί το σχέδιο διδασκαλίας:

Γενικοί Στόχοι

Οι μαθητές να:

- θεωρήσουν με διευρυμένα πνευματικά κριτήρια τις σημαντικές πτυχές της ζωής τους (ηλικιακή πρόοδος, νέες ανάγκες, επιρροές, κρίσιμες αποφάσεις).
- προσεγγίσουν τη συγκρότηση και την πορεία της πρώτης Χριστιανικής Εκκλησίας εντός του ιστορικού πλαισίου και της ευρύτερης πολιτισμικής συνάφειας της Ύστερης Αρχαιότητας.
- να κατανοήσουν σημαντικά γεγονότα, εξελίξεις και επιλογές της πρώτης Εκκλησίας (εξάπλωση, επισημοποίηση) και με ποιο τρόπο αυτά διαμόρφωσαν την ταυτότητά της και επηρέασαν τον πολιτισμό μέχρι τις μέρες μας.
- να γνωρίσουν και να αξιολογήσουν τη ζωή και τη δράση σημαντικών προσώπων του Χριστιανισμού.
- να εξοικειωθούν με τη μελέτη μνημείων πολιτισμού και έργων τέχνης, ανιχνεύοντας την πνευματική τους καταγωγή.
- να κατακτήσουν τις απαραίτητες επάρκειες ενός θρησκευτικά εγγράμματου υποκειμένου.
-

Επάρκειες τάξης

A. Ως προς τη γνώση και κατανόηση του κόσμου της θρησκείας

Οι μαθητές:

- Περιγράφουν τις πολλαπλές όψεις των εξελίξεων και των επιλογών της πρώτης Χριστιανικής Εκκλησίας.
- Εξετάζουν τα θρησκευτικά δεδομένα και γεγονότα μέσα στο εκάστοτε κοινωνικό και ιστορικό γίνεσθαι.
- Συνδέουν τη δράση και το έργο ιστορικών προσώπων με τη θρησκευτική τους πίστη και δέσμευση.
- Επεξεργάζονται με ερμηνευτικά κριτήρια τα χριστιανικά θεολογικά κείμενα.
- Αντιλαμβάνονται την προσωπική σημασία της μελέτης του κόσμου της θρησκείας.
- Χρησιμοποιούν θεολογικά κριτήρια στη νοηματοδότηση των γεγονότων.
- Χειρίζονται σωστά θεολογικούς όρους και έννοιες.

B. Ως προς την κατανόηση της πολιτιστικής εμβέλειας του θρησκευτικού φαινομένου

- Κατανοούν την πολιτισμική και ανθρωπιστική διάσταση της Ορθοδοξίας, του Χριστιανισμού.
- Ανιχνεύουν θρησκευτικά ή θεολογικά κίνητρα στην έμπνευση δημιουργών της τέχνης.

Δ. Ως προς την προσωπική ανάπτυξη και καλλιέργεια αξιών και στάσεων

- Συναισθάνονται τα μεγάλα διλήμματα της ζωής.
- Σταθμίζουν τη σημασία των ορίων και των αποφάσεων για την προσωπική και συλλογική ζωή.
- Προβληματίζονται και επεκτείνουν τη σκέψη τους γύρω από τα υπό εξέταση ζητήματα.
- Αναπτύσσουν προσωπικά ενδιαφέροντα γύρω από τα θρησκευτικά ζητήματα, συνδέοντας όσα επεξεργάζονται με τις προσωπικές εμπειρίες τους.
- Καλλιεργούν διερευνητική σκέψη και στοχαστικοκριτικές ικανότητες.
- Εκφράζουν αισθητική ευαισθησία και καλλιεργούν τη φαντασία και την επινοητικότητα τους.

Δ. Ως προς την ανάπτυξη ηθικής συνείδησης (με άξονα το σχήμα «πορεία και ανάπτυξη»)

- Αντιλαμβάνονται τη σημασία της ζωής ως πορείας και αναζήτησης νοήματος.
- Κατανοούν τη δυναμική των επιρροών και τη δημιουργικότητα των «συναντήσεων».

E. Ως προς την καλλιέργεια δημοκρατικής συνείδησης και πρακτικής

- Μαθαίνουν να συντονίζουν συζητήσεις, να συνεργάζονται, να συμμετέχουν σε δραστηριότητες, να επικοινωνούν και να διαλέγονται με τους συμμαθητές τους (κοινωνικές δεξιότητες).
- Εκφράζουν προσωπικά ερωτήματα και προβληματισμούς γύρω από τα υπό εξέταση ζητήματα.

ΣΤ. Ως προς τη συμμετοχή στη διδακτική διεργασία

- Εργάζονται με στόχους.
- Αναζητούν, βρίσκουν και ταξινομούν υλικό και πληροφορίες από ποικιλία πηγών.
- Επινοούν τρόπους παρουσίασης των αποτελεσμάτων της εργασίας τους.
- Συνδέουν τα όσα μαθαίνουν με γνώσεις από άλλα μαθήματα.

- Εκφράζουν ιδέες και συναισθήματα με ποικίλους τρόπους (προφορικά, γραπτά, παιχνίδι ρόλων κ.ά.).
- Χρησιμοποιούν ποικιλία μεθόδων εργασίας ερευνητικής, διαλογικής, βιωματικής και συνεργατικής μορφής, καθώς επίσης ποικιλία μέσων και υλικών.
- Αξιολογούν την πρόοδο και την εργασία τους με κριτήρια (δικά τους και του εκπαιδευτικού) και διορθώνουν τα λάθη τους (μεταγνωστικές ικανότητες).

1.5 Προτεινόμενη Εκπαιδευτική Μέθοδος

Διδακτική Μέθοδος : Βιωματική

Τεχνικές:

- Έκφραση εμπειρίας των μαθητών
- Ομαδική δραστηριότητα: Σκέψου, Συζήτησε, Μοιράσου. -Think, Pair, Share. (TPS)
- Σιωπηρό ερέθισμα με κείμενο
- Βιωματική δραστηριότητα: Ρόλος στον τοίχο
- Επεξεργασία κειμένου με καθοδηγητικές ερωτήσεις
- Σήμανση και υπογράμμιση κειμένου
- Μελέτη περίπτωσης
- Συζήτηση/Διάλογος
- Δραστηριότητα δημιουργικής έκφρασης/Κείμενο με έμπνευση
- Project
- Συλλογισμός μέσα από την τέχνη «Artful Thinking» (Σκεφτείτε, αμφιβάλλετε, εξερευνήστε)
- Δραστηριότητα αξιολόγησης
- Φύλλα εργασίας
- Πίνακας ιδεών της τάξης

Αξιοποίηση των ΤΠΕ:

- Ενσωμάτωση και αξιοποίηση πολυμεσικών εφαρμογών
- Ηλεκτρονικά/συνεργατικά έγγραφα
- Λογισμικά παρουσίασης
- Διαδικτυακές ηλεκτρονικές πλατφόρμες
- Αξιοποίηση Φωτόδεντρου

2. ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΣΧΕΔΙΟΥ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ ανά στάδιο

2.1 Γενική Περιγραφή

Στάδιο 1: **Ι. Το πέρασμα σε μια νέα σχολική κοινότητα, ένα καινούργιο κύκλο ζωής** (Γυμνάσιο): α) Αλλαγές, όνειρα και σχέδια β) Δυσκολίες και προκλήσεις γ) Ανάγκη για προσωπική διαδρομή και οργάνωση

Περιγραφή δραστηριοτήτων:

Δραστηριότητα 1: Σιωπηρό ερέθισμα με κείμενο.

Βήμα 1: Γράφουμε στον πίνακα τη φράση: «Οι αλλαγές, τα όνειρα, οι ανάγκες και τα σχέδιά μας».

Δραστηριότητα 2: Ομαδική/διερευνητική δραστηριότητα: Σκέψου, Συζήτησε, Μοιράσου. -Think, Pair, Share. (TPS) (Οι μαθητές δουλεύουν ανά ζευγάρια).

Βήμα 1: Με βάση τη φράση: «Οι αλλαγές, τα όνειρα, οι ανάγκες και τα σχέδιά μας» αφήνουμε στον κάθε μαθητή 2-3 λεπτά να σκεφτεί μόνος του γύρω από το υπό διερεύνηση θέμα/ερώτημα. Στη συνέχεια πρέπει να γίνει συζήτηση ανά ζεύγη (Συζήτησε με τον συμμαθητή σου - Pair). Κατόπιν οι μαθητές πρέπει να σκεφτούν γύρω από το υπό διερεύνηση θέμα («Οι αλλαγές, τα όνειρα, οι ανάγκες και τα σχέδιά μας»).

Βήμα 2: Οι μαθητές συζητούν με τον διπλανό τους. Διαμορφώνουν κοινές απόψεις που εκφράζουν την ομάδα- ζευγάρι και καταγράφουν τις ιδέες σας. Συνεισφορά ιδεών (Μοιράσου -Share).

Βήμα 3: Παρουσιάζουν τις ιδέες της κάθε ομάδας και συζητούν στην ολομέλεια της τάξης για τις

προσδοκίες, τα όνειρα, τα σχέδια, αλλά και τις δυσκολίες, προκλήσεις και τα διλήμματα που αντιμετωπίζει ένας έφηβος σήμερα.

Εναλλακτικά:

Βιωματική δραστηριότητα: Ρόλος στον τοίχο: «Ένας δωδεκάχρονος στη σύγχρονη Ελλάδα: Όλοι θέλουν το καλό μου! Εγώ ποιος ονειρεύομαι να γίνω;». Ο εκπαιδευτικός ή κάποιος μαθητής σε ένα μεγάλο χαρτί σχεδιάζει το περίγραμμα μιας ανθρώπινης μορφής που αναπαριστά ένα δωδεκάχρονο στη σύγχρονη Ελλάδα και γράφουν τη φράση: «Όλοι θέλουν το καλό μου! Εγώ ποιος ονειρεύομαι να γίνω;». Κατόπιν το poster αναρτάται στον τοίχο. Οι μαθητές καλούνται να γράψουν εντός του περιγράμματος της φιγούρας σκέψεις ή συναισθήματα του απεικονιζόμενου προσώπου και εκτός σκέψεις και συναισθήματα άλλων. Ανακοινώνουν στη τάξη.

Στάδιο 2: II. Η Εκκλησία ανοίγεται και εξαπλώνεται : i. Το άνοιγμα της χριστιανικής πίστης στον κόσμο.

Δραστηριότητα 1: Επεξεργασία κειμένου με καθοδηγητικές ερωτήσεις (κείμενα από την Κ.Δ και άλλα πατερικά και θεολογικά κείμενα)/ Μελέτη περίπτωσης.

(Οι μαθητές δουλεύουν σε ομάδες των 6-7 ατόμων και επεξεργάζονται διαφορετικά φύλλα εργασίας ώστε να υπάρχει οικονομία χρόνου και δυνατότητα εξέτασης του ζητήματος από διαφορετικές οπτικές γωνίες, αλλά και για να ανταποκρίνονται τα φύλλα εργασίας στις διαφορετικές δυνατότητες και δεξιότητες των μαθητών).

Βήμα 1: Οι μαθητές μελετούν κείμενα από την Κ.Δ, Πατερικά και άλλα θεολογικά κείμενα χωρισμένοι σε ομάδες και προσπαθούν συνεργατικά να εντοπίσουν και να καταγράψουν με ποιον τρόπο ξεκίνησε η μετάδοση του Χριστιανισμού στον εθνικό κόσμο, τι σήμανε γι' αυτούς η έλευση του Χριστού, τι αλλαγές προκλήθηκαν, τις επιπτώσεις της εξάπλωσης του κηρύγματος του Απ. Παύλου κ.α (Μτ 28, 19, Πραξ 13, 44-48, Εφ 2, 14, Γαλ 3, 28, Φιλ 3, 5-6, Πραξ 22, 4-16, Ι. Χρυσόστομος, 4^η Ομιλία στον Απόστολο Παύλο, Ε.Π. 50, 494-495, Κάλλιστος Ware, Η Ορθόδοξη Εκκλησία..., σ. 29).

Βήμα 2: Ανακοινώνουν τα αποτελέσματα στην ολομέλεια της τάξης.

Δραστηριότητα 2: Αξιοποίηση Τ.Π.Ε (Εάν υπάρχει δυνατότητα για υπολογιστή)

Βήμα 1: Δημιουργία συννεφώλεξου με λογισμικό παρουσίασης και προβολή

- Οι περιοδείες του Απ. Παύλου

(Εργαστήριο πληροφορικής)

Δραστηριότητα 1: Ομαδοσυνεργασία/ Ενασχόληση με το φωτόδεντρο (Περιοδείες Απ. Παύλου).

Οι μαθητές συνεργάζονται σε ομάδες των 6 ατόμων έχοντας διαμοιράσει δραστηριότητες για τον καθένα τους (χειριστής, κειμενογράφος κ.α).

Βήμα 1: Κάθε ομάδα μελετά από μία περιοδεία από τον διαδραστικό χάρτη με τις Αποστολικές περιοδείες του Παύλου από το Φωτόδεντρο, (<http://photodentro.edu.gr/aggregator/lo/photodentro-lor-8521-8925>) και συζητούν ώστε να προβούν σε δημιουργικούς συσχετισμούς και συγκρίσεις. Καλούνται να υποθέσουν και να περιγράψουν τις πιθανές δυσκολίες και τα διλήμματα που αντιμετώπισε ο Απ. Παύλος, αλλά και η Εκκλησία των πρώτων αιώνων.

Δραστηριότητα 2: Κείμενο με έμπνευση.

Βήμα 1: Καταγράφουν τις απαντήσεις τους σχετικά τις πιθανές δυσκολίες και τα διλήμματα που αντιμετώπισε ο Απ. Παύλος, αλλά και η Εκκλησία των πρώτων αιώνων σε ένα συνεργατικό κοινόχρηστο έγγραφο-φύλλο εργασίας word (Google docs) και ανακοινώνουν στην ολομέλεια της

τάξης.

Δραστηριότητα 3: Δημιουργία ψηφιακών χαρτών

Βήμα 1: Οι μαθητές μεταβαίνουν στην πλατφόρμα ArcGIS (<http://www.arcgis.com/features/>), η οποία δίνει τη δυνατότητα στον χρήστη να ανακαλύπτει, να χρησιμοποιεί, να δημιουργεί και να κοινοποιεί ψηφιακούς χάρτες «on line».

Βήμα 2: Συνεργάζονται και δημιουργούν τους δικούς τους χάρτες με τις περιόδους του Απ. Παύλου. Η εργασία εάν δεν ολοκληρωθεί μπορεί να συνεχιστεί και εξ αποστάσεως συνεργατικά, αλλά και υπό τη μορφή μικρού project.

Σημείωση: Εάν δεν υπάρχει δυνατότητα για χρήση του εργαστηρίου πληροφορικής η 1^η δραστηριότητα του κοινόχρηστου εγγράφου μπορεί να γίνει και με συμβατικό τρόπο σε ένα κοινό φύλλο εργασίας, ενώ η 2^η δραστηριότητα μπορεί να αντικατασταθεί με τη μελέτη συμβατικών χαρτών και τη δημιουργία κάποιου τεχνουργήματος που θα αφορά τις περιόδους του Απ. Παύλου.

II.ii. Από τους διωγμούς και το μαρτύριο στη δικαίωση των Χριστιανών και στην ελευθερία της θρησκείας

Δραστηριότητα 1: Ομαδική/Συλλογισμός μέσα από την τέχνη «Artful Thinking» (Σκεφτείτε, αμφιβάλλετε, εξερευνήστε).

(Οι μαθητές δουλεύουν σε ομάδες των 5 ατόμων με ίδιο φύλλο εργασίας).

Βήμα 1: Προβολή εικόνας «ALEΞAMENOC CEBETE ΘΕΟΝ» στην τάξη.

Βήμα 2: Οι μαθητές επεξεργάζονται το ακιδογράφημα «ALEΞAMENOC CEBETE ΘΕΟΝ» σύμφωνα με την τεχνική Artful Thinking.

Βήμα 3: Απαντούν σε ερωτήματα φύλλου εργασίας.

Βήμα 4: Μοιράζονται τις ιδέες τους με τις άλλες ομάδες

Βήμα 5: Ανακοινώνουν στην ολομέλεια της τάξης και προσθέτουν τα ευρήματά τους σε έναν συγκεντρωτικό πίνακα ιδεών της τάξης που έχει ήδη δημιουργηθεί και τοποθετηθεί σε εμφανές σημείο από τον διδάσκοντα στην τάξη για το μάθημα των θρησκευτικών.

Δραστηριότητα 2: Επεξεργασία κειμένου με καθοδηγητικές ερωτήσεις (σχετικά με τους διωγμούς)

Οι μαθητές δουλεύουν σε ομάδες των 5 ατόμων με διαφορετικά κείμενα στα φύλλα εργασίας για την κάθε ομάδα.

Βήμα 1: Οι μαθητές μελετούν και επεξεργάζονται κείμενα σχετικά με τους διωγμούς και απαντούν σε ανάλογα ερωτήματα στο φύλλο εργασίας {Ο ιστορικός Σουητώνιος (περ. 69/75 – 130) για τους διωγμούς, Ομολογία πίστεως της εποχής του Δεκίου, Ευσέβιος, *Εκκλησιαστική Ιστορία* 10,9, 7, Ευσέβιος, *Εκκλησιαστική Ιστορία* X, 5, 1-14}}.

Βήμα 2: Ανακοινώνουν στην ολομέλεια της τάξης.

II.ii. Οι ναοί της νέας θρησκείας: Από τις κατακόμβες και τα οικήματα στην ανέγερση μεγαλόπρεπων βασιλικών

(Δίνονται κάποια πληροφοριακά στοιχεία από τον/την εκπαιδευτικό για τις κατακόμβες)

Δραστηριότητα 1: Συλλογισμός μέσα από την τέχνη/Τεχνική TPS με θέμα: «Ερευνώντας τη σημασία των συμβόλων των κατακομβών». Οι μαθητές δουλεύουν σε ζευγάρια σε φύλλα εργασίας με διαφορετικές εικόνες.

Βήμα 1: Δίνονται αρχικά από το διδάσκοντα κάποια πληροφοριακά στοιχεία για τις κατακόμβες

Βήμα 2: Δίνονται 2-3 λεπτά στους μαθητές ώστε να επεξεργαστούν μόνοι τις εικόνες από κατακόμβες και σύμβολα που παρατίθενται στο φύλλο εργασίας και να σκεφτούν γύρω από το υπό διερεύνηση θέμα: «Ερευνώντας τη σημασία των συμβόλων των κατακομβών» (υπάρχουν πέντε παραλλαγές

φύλλων εργασίας με διαφορετικές εικόνες).

Βήμα 3: Στη συνέχεια συζητούν ανά ζεύγη (Συζήτηση με τον συμμαθητή σου - Pair), αναθεωρούν ατομικές απόψεις, διαμορφώνουν κοινές απόψεις που εκφράζουν την ομάδα-ζευγάρι και καταγράφουν τις ιδέες τους. Συνεισφορά ιδεών (Μοιράσου -Share).

Βήμα 4: Παρουσιάζουν τις ιδέες από την κάθε ομάδα-ζευγάρι σε όλη την τάξη και συζητούν στην ολομέλεια της τάξης.

Δραστηριότητα 2: Επεξεργασία κειμένου/ Δραστηριότητα αξιολόγησης (σχετικά με τη δημιουργία ναών). (Οι μαθητές δουλεύουν ατομικά με κοινό φύλλο εργασίας)

Βήμα 1: Μελετούν κείμενα σχετικά με την εξέλιξη της αρχιτεκτονικής των ναών (αφού δοθούν κάποιες διευκρινήσεις από τον διδάσκοντα) και κατόπιν συμπληρώνουν ένα μικρό κριτήριο αξιολόγησης με βάση τις πληροφορίες που πήραν μέχρι τώρα στο μάθημα.

Βήμα 2: Γίνεται ετεροαξιολόγηση από τους συμμαθητές τους.

Βήμα 3: Ανακοινώνουν τα αποτελέσματα στην ολομέλεια της τάξης.

Το περίγραμμα της Διδασκαλίας

α/α	Στάδια διδασκαλίας	Χρόνος	Εκπαιδευτική Τεχνική (πολύ σύντομη περιγραφή)	Προσδοκώμενα Μαθησιακά Αποτελέσματα που υπηρετούνται
1	Στάδιο 1: I. Το πέρασμα σε μια νέα σχολική κοινότητα, ένα καινούργιο κύκλο ζωής (Γυμνάσιο): α) Αλλαγές, όνειρα και σχέδια β) Δυσκολίες και προκλήσεις γ) Ανάγκη για προσωπική διαδρομή και οργάνωση	7 λεπτά	Σιωπηρό ερέθισμα με κείμενο. Γράφουμε στον πίνακα τη φράση: «Οι αλλαγές, τα όνειρα, οι ανάγκες και τα σχέδιά μας». Ομαδική/διερευνητική δραστηριότητα: Σκέψου, Συζήτησε, Μοιράσου. -Think, Pair, Share. (TPS). Αφήνουμε στον κάθε μαθητή 2-3 λεπτά να σκεφτεί μόνος του γύρω από το υπό διερεύνηση θέμα/ερώτημα. Στη συνέχεια γίνεται συζήτηση ανά ζεύγη. Εναλλακτικά: Βιωματική δραστηριότητα: Ρόλος στον τοίχο: «Ένας δωδεκάχρονος στη σύγχρονη Ελλάδα: Όλοι θέλουν το καλό μου! Εγώ ποιος ονειρεύομαι να γίνω;». Οι μαθητές καλούνται να γράψουν εντός του περιγράμματος σκέψεις ή συναισθήματα του απεικονιζόμενου προσώπου και εκτός σκέψεις και συναισθήματα άλλων.	Οι μαθητές εκφράζουν συναισθήματα και ερωτήματα που τους απασχολούν, καθώς αλλάζουν εκπαιδευτική βαθμίδα και βρίσκονται μπροστά σε νέες προκλήσεις. Εύρεση προσωπικού νοήματος στη θεματική. Αντιλαμβάνονται τη σημασία της ζωής ως πορείας και αναζήτησης νοήματος.
2	II. Η Εκκλησία ανοίγεται και εξαπλώνεται		Επεξεργασία κειμένου με καθοδηγητικές ερωτήσεις/Σήμανση και	Αναγνωρίζουν το εύρος και τη σημασία της εξαπλώσης του

	Το άνοιγμα της χριστιανικής πίστης στον κόσμο.	10 λεπτά	υπογράμμιση κειμένου. Ενασχόληση με κείμενα από την Κ.Δ και άλλα πατερικά και θεολογικά κείμενα (φύλλα εργασίας). Δημιουργία συννεφόλεξου (Εάν υπάρχει δυνατότητα αξιοποίησης Τ.Π.Ε -δημιουργία συννεφόλεξου με λογισμικό παρουσίας).	Χριστιανισμού κατά τους τρεις πρώτους αιώνες. Γνωρίζουν και αξιολογούν τη ζωή και τη δράση σημαντικών προσώπων του Χριστιανισμού. Κατανοούν σημαντικά γεγονότα, εξελίξεις και επιλογές της πρώτης Εκκλησίας και πώς αυτά διαμόρφωσαν την ταυτότητά της και επηρέασαν τον πολιτισμό μας.
3	Οι περιοδείες του Απ. Παύλου	1. 10 λεπτά 2. 30 λεπτά	<i>Εργαστήριο πληροφορικής (εάν υπάρχει δυνατότητα)</i> 1. Ενασχόληση με διαδραστικό χάρτη φωτόδεντρου με τα μέρη όπου ταξίδεψε ο Απ. Παύλος και κατόπιν δραστηριότητα δημιουργικής έκφρασης/Κείμενο με έμπνευση. Οι μαθητές περιγράφουν τις πιθανές δυσκολίες (δύσκολες συνθήκες διαβίωσης) και τα διλήμματα που αντιμετώπισε ο ίδιος αλλά και η Εκκλησία των πρώτων αιώνων. Καταγράφουν τις απαντήσεις τους σε ένα συνεργατικό κείμενο word (google docs). 2. Ενασχόληση με ΤΠΕ. Δημιουργία ψηφιακών χαρτών των περιοδειών του Απ. Παύλου μέσω διαδικτυακής πλατφόρμας ψηφιακών χαρτών (Η δραστηριότητα συνεχίζεται και εξ αποστάσεως συνεργατικά υπό τη μορφή Project). Σημ. Η δραστηριότητα μπορεί να αντικατασταθεί με τη μελέτη συμβατικών χαρτών και τη δημιουργία κάποιου τεχνουργήματος που θα αφορά τις περιοδείες του Απ. Παύλου.	Οι μαθητές αναγνωρίζουν το εύρος και τη σημασία της εξάπλωσης του Χριστιανισμού κατά τους τρεις πρώτους αιώνες. Αξιολογούν το έργο προσώπων της εποχής. Κατανοούν σημαντικά γεγονότα, εξελίξεις και επιλογές της πρώτης Εκκλησίας και πώς αυτά διαμόρφωσαν την ταυτότητά της και επηρέασαν τον πολιτισμό μέχρι τις μέρες μας. Συνδέουν τα όσα μαθαίνουν με τις γνώσεις τους από άλλα μαθήματα (γεωγραφία, ιστορία, πληροφορική κ.α).
4	Από τους	1. 5	1. Ομαδική δραστηριότητα/	Οι μαθητές μπαίνουν στη

	διωγμούς και το μαρτύριο στη δικαίωση των Χριστιανών και στην ελευθερία της θρησκείας	λεπτά 2.10 λεπτά	Συλλογισμός μέσα από την τέχνη «Artful Thinking» (Σκεφτείτε, αμφιβάλλετε, εξερευνήστε). Προβολή εικόνας ΑΛΕΞΑΜΕΝΟΣ ΣΕΒΕΤΕ ΘΕΟΝ. Εργασία σε φύλλο εργασίας. 2. Επεξεργασία κειμένου με καθοδηγητικές ερωτήσεις/ Σήμανση και υπογράμμιση κειμένου. Εργασία σε φύλλο εργασίας.	Θέση των Χριστιανών της εποχής και διακρίνουν, περιγράφουν και αποτιμούν τις δυσκολίες και τα διλήμματα της Εκκλησίας των πρώτων αιώνων. Αξιολογούν το έργο προσώπων της εποχής.
5	Οι ναοί της νέας θρησκείας: Από τις κατακόμβες και τα οικήματα στην ανέγερση μεγαλόπρεπων βασιλικών	1. 8 λεπτά 2. 10 λεπτά	(Δίνονται κάποια πληροφοριακά στοιχεία από τον/την εκπαιδευτικό για τις κατακόμβες). 1. Συλλογισμός μέσα από την τέχνη/TPS με θέμα: Ερευνώντας τη σημασία των συμβόλων των κατακομβών (φύλλα εργασίας με εικόνες-σύμβολα από κατακόμβες). 2. Μελέτη κειμένων σχετικά με την εξέλιξη της αρχιτεκτονικής των ναών (αφού δοθούν και κάποιες διευκρινήσεις από τον διδάσκοντα) και κατόπιν συμπλήρωση σύντομου φύλλου αξιολόγησης (συμπλήρωσης κενών) με ετεροαξιολόγηση.	Οι μαθητές αναγνωρίζουν το εύρος και τη σημασία της εξάπλωσης του Χριστιανισμού κατά τους τρεις πρώτους αιώνες. Εξοικειώνονται με τη μελέτη μνημείων πολιτισμού και έργων τέχνης, ανιχνεύοντας την πνευματική τους καταγωγή. Αξιολογούν την πρόοδο και την εργασία τους με κριτήρια (δικά τους και του εκπαιδευτικού) και διορθώνουν τα λάθη τους (μεταγνωστικές ικανότητες).

Βιβλιογραφικές πηγές σχεδίου:

Αλμπανάκη Ξ. (2013). *Σύγχρονες διδακτικές προσεγγίσεις του μαθήματος των Θρησκευτικών στη δευτεροβάθμια εκπαίδευση με δημιουργική αξιοποίηση των Νέων Τεχνολογιών»,* Μπαρμπουνάκη. Αλμπανάκη Ξ-Γκιούρα Χρ. (2016) «Η ψηφιακή χαρτογράφηση ως μέσο διδασκαλίας στο μάθημα των Θρησκευτικών», 4ο Πανελλήνιο Εκπαιδευτικό Συνέδριο Κεντρικής Μακεδονίας «Αξιοποίηση των Τ.Π.Ε. στη διδακτική πράξη», Θεσσαλονίκη, 8-10 Απριλίου 2016. σσ. 305-312.

Γκουτζιούδης, Μ., Στα βήματα του Αποστόλου Παύλου-Ακολουθώντας τα «αρχαιολογικά» ίχνη της δράσης του στην Ελλάδα. Διαθέσιμο στο: <https://goo.gl/LMYfgB>.

Θρησκευτικά Α΄ Λυκείου (2012) ΔΕ 2.

Θρησκευτικά Γ΄ Γυμνασίου (2006), ΔΕ 5, 6, 8, 9, 10, 12, 20

Kalantzis, M., και B. Core (2013). *Νέα Μάθηση. Βασικές αρχές για της επιστήμη της εκπαίδευσης.* Μτφρ. Χ. Γιώργος. Αθήνα: Κριτική.

Κουκουνάρας-Λιάγκης, Μ. (2011). *Εκπαιδευτικοί εν δράσει,* Γρηγόρη.

Μητροπούλου, Β. (2014). *Εκπαιδευτικές Τεχνολογίες στο σύγχρονο σχολείο. Εφαρμογές στη Θρησκευτική Αγωγή.* Θεσσαλονίκη: Όστρακον.

Συργιάννη, Μ. (2014). Ο Απόστολος Παύλος στο σχολείο: διδακτικές προσεγγίσεις με στόχο τη συνεργατική, διερευνητική και βιωματική μάθηση στο μάθημα των Θρησκευτικών. Στο *Τόμος*

Επετειακός επί τη Συμπληρώσει Είκοσι Ετών από της υπό του Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Βεροίας, Ναούσης και Καμπανίας κ. Παντελεήμονος Καθιερώσεως των Εκδηλώσεων προς τιμή του Αγίου Ενδόξου Αποστόλου 1995-2014, σσ. 471-494. Βέροια.

ΥΠΑΙΘ/ΙΕΠ/Νέο Σχολείο (2011). *Οδηγός Εκπαιδευτικού, Θρησκευτικά Δημοτικού-Γυμνασίου*, Αθήνα: ΥΠΑΙΘ/ΙΕΠ.

ΥΠΑΙΘ/ΙΕΠ/Νέο Σχολείο (2014). *Πρόγραμμα Σπουδών στα θρησκευτικά Δημοτικού και Γυμνασίου*. (Αναθεωρημένη έκδοση 2014). Αθήνα: ΥΠΑΙΘ/ΙΕΠ.

Τριμπόνιο: http://tribonio.blogspot.gr/2012/07/blog-post_6291.html, προσπελάστηκε στις 14/9/2016
e-Θρησκευτικά: <http://albanaki.blogspot.gr/>, προσπελάστηκε στις 16/9/2016.

2.2 Υλικοτεχνική Υποδομή (αν είναι απαραίτητη στο σχέδιο)

- Υπολογιστής
- Προτζέκτορας
- Εργαστήριο πληροφορικής

2.3 Φύλλα Εργασίας (αν περιλαμβάνονται στο σχέδιο)

- 1: Λογισμικό δημιουργίας on line χαρτών- πλατφόρμα ArcGIS, <http://www.arcgis.com/features/>.
- 2: Λογισμικό δημιουργίας συννεφόμενου tagxedo (<http://www.tagxedo.com/>).
3. Ηλεκτρονικά φύλλα εργασίας (google docs)
4. Φύλλα εργασίας
5. Ψηφιακό σχολείο

Φύλλα εργασίας

1^ο φύλλο εργασίας

(κοινό φύλλο/οι μαθητές σε ζευγάρια)

(Ο εκπαιδευτικός γράφει στον πίνακα τη φράση: **«Οι αλλαγές, τα όνειρα, οι ανάγκες και τα σχέδιά μας»**)

1. Σκεφτείτε για 2-3 λεπτά ο καθένας μόνος του γύρω από το υπό διερεύνηση θέμα.
2. Στη συνέχεια συζητήστε τις απόψεις σας ανά ζεύγη (Συζήτησε με τον συμμαθητή σου - Pair).
3. Σκεφτείτε γύρω από το υπό διερεύνηση θέμα και ενδεχομένως αναθεωρήστε τις ατομικές απόψεις. Διαμορφώστε κοινές απόψεις που εκφράζουν την ομάδα- ζευγάρι και καταγράψτε τις ιδέες σας. Συνεισφορά ιδεών (Μοιράσου -Share).
4. Παρουσιάστε τις ιδέες από την κάθε ομάδα-ζευγάρι σε όλη την τάξη και συζητήστε στην ολομέλεια της τάξης για τις προσδοκίες, τα όνειρα, τα σχέδια, αλλά και τις δυσκολίες και προκλήσεις, και τα διλλήματα που αντιμετωπίζει ένας έφηβος σήμερα.

Εναλλακτικά

Βιωματική δραστηριότητα: Ρόλος στον τοίχο: «Ένας δωδεκάχρονος στη σύγχρονη Ελλάδα: Όλοι θέλουν το καλό μου! Εγώ ποιος ονειρεύομαι να γίνω;».

1. Σε ένα μεγάλο χαρτί σχεδιάζουμε το περίγραμμα μιας ανθρώπινης μορφής που αναπαριστά ένα δωδεκάχρονο στη σύγχρονη Ελλάδα: *Όλοι θέλουν το καλό μου! Εγώ ποιος ονειρεύομαι να γίνω;* και το αναρτούμε στον τοίχο.
2. Γράψτε εντός του περιγράμματος σκέψεις ή συναισθήματα του απεικονιζόμενου προσώπου και εκτός σκέψεις και συναισθήματα άλλων.
2. Ανακοινώστε στην ολομέλεια της τάξης.

2° Φύλλο εργασίας

Α' ομάδα

1. Η μετάδοση του Χριστιανισμού στον εθνικό κόσμο: «Πορευθέντες μαθητεύσατε πάντα τα έθνη» (Μτ 28, 19)

«Η ιστορία της χριστιανικής Εκκλησίας αρχίζει με την Πεντηκοστή, καθώς την ίδια μέρα μετά το κήρυγμα του Πέτρου πολλοί άντρες και γυναίκες βαπτίστηκαν και έτσι σχηματίστηκε η πρώτη χριστιανική κοινότητα των Ιεροσολύμων. Πριν περάσει πολύς καιρός, τα μέλη αυτής της κοινότητας διασκορπίστηκαν λόγω του διωγμού που ακολούθησε τον λιθοβολισμό του Στεφάνου. «Πορευθέντες», είχε πει ο Χριστός, «μαθητεύσατε πάντα τα έθνη». Υπακούοντας σ' αυτή την εντολή, κήρυξαν όπου πήγαν, πρώτα στους Ιουδαίους, και πριν περάσει πολύς καιρός και στους εθνικούς. Ο Λουκάς έχει καταγράψει στις *Πράξεις των Αποστόλων* κάποιες από τις ιστορίες αυτών των αποστολικών ταξιδιών·τις άλλες τις διατήρησε η παράδοση της Εκκλησίας. Σε ένα εκπληκτικά μικρό διάστημα, μικρές χριστιανικές κοινότητες ξεφύτρωσαν σ' όλα τα κύρια κέντρα της Ρωμαϊκής αυτοκρατορίας, ακόμη δε και σε μέρη πέρα από τα σύνορά της».

Κάλλιστος Ware, *Η Ορθόδοξη Εκκλησία...*, σ. 29.

Δραστηριότητα

1. Μελετήστε το παραπάνω κείμενο χωρισμένοι σε ομάδες και προσπαθήστε να εντοπίσετε με ποιο τρόπο ξεκίνησε η μετάδοση του Χριστιανισμού στον εθνικό κόσμο.
2. Υπογραμμίστε τις ανάλογες προτάσεις.
3. Με ποιο τρόπο νομίζετε ότι αυτά τα σημαντικά γεγονότα και οι επιλογές της πρώτης Εκκλησίας (εξάπλωση, επισημοποίηση) διαμόρφωσαν την ταυτότητά της και επηρέασαν τον πολιτισμό μέχρι τις μέρες μας; Δώστε σύντομα τη απάντησή σας.
4. Ανακοινώστε στην ολομέλεια της τάξης.

2° Φύλλο εργασίας

Β' ομάδα

Η μετάδοση του Χριστιανισμού στον εθνικό κόσμο

«Καθώς ο Παύλος και ο Βαρνάβας έφευγαν από τη συναγωγή των Ιουδαίων, τους παρακαλούσαν οι εθνικοί να τους εξηγηθούν τα λόγια αυτά το επόμενο Σάββατο [...]. Το επόμενο Σάββατο, ολόκληρη σχεδόν η πόλη μαζεύτηκε για ν' ακούσουν τον λόγο του Κυρίου. Όταν είδαν οι Ιουδαίοι το πλήθος, τους κυρίεψε φθόνος, αντιμιλούσαν σ' αυτά που έλεγε ο Παύλος και βλαστημούσαν. Τότε ο Παύλος και ο Βαρνάβας τους μίλησαν με παρρησία και τους είπαν: «Έπρεπε να κηρύξουμε τον λόγο του Θεού πρώτα σ' εσάς. Επειδή όμως τον διώχνετε [...] γι' αυτό κι εμείς στρεφόμαστε στους εθνικούς. Αυτή την εντολή άλλωστε μας έδωσε ο Κύριος: Εσένα έχω ορίσει φως για τα έθνη, για να φέρεις τη σωτηρία ως τα πέρατα της γης». Καθώς τα άκουγαν αυτά οι εθνικοί, χάρονταν και δέχτηκαν τον λόγο του Κυρίου».

Πραξ 13, 44-48

«Αυτός (ο Χριστός) πραγματικά είναι για μας η ειρήνη. Αυτός έκανε τους δύο αντιμαχόμενους κόσμους (Ιουδαίους και εθνικούς) ένα λαό και γκρέμισε με τον σταυρικό του θάνατο ό,τι σαν τείχος τους χώριζε και προκαλούσε έχθρα μεταξύ τους».

Εφ 2, 14

(«ουκ ένι Ιουδαίος ουδέ Έλλην») Δεν υπάρχει πια Ιουδαίος και ειδωλολάτρης, δεν υπάρχει δούλος και ελεύθερος, δεν υπάρχει άντρας και γυναίκα·όλοι σας είστε ένας, χάρη στον Ιησού Χριστό.

Γαλ 3, 28

Δραστηριότητα

1. Εντοπίστε με βάση τα κείμενα και καταγράψτε σε μορφή λίστας τι σήμαινε για τους ανθρώπους εκείνης της εποχής ο Χριστός και τι αλλαγές προκλήθηκαν από την μετάδοση του μηνύματος του

Χριστιανισμού σε όλο τον κόσμο.

2. Οι επιλογές της πρώτης Εκκλησίας, όπως παρουσιάζονται στο κείμενο, πως νομίζετε ότι διαμόρφωσαν την ταυτότητά της και επηρέασαν τον πολιτισμό μέχρι τις μέρες μας; Δώστε σύντομα τη απάντησή σας.

3. Ανακοινώστε στην ολομέλεια της τάξης

2^ο Φύλλο εργασίας

Γ' ομάδα

Ο Παύλος για τη ζωή του πριν τη μεταστροφή του

«Περιτμήθηκα βρέφος οκτώ ημερών· γεννήθηκα Ισραηλίτης από τη φυλή Βενιαμίν· Εβραίος γέννημα θρέμμα· ως προς την εξήγηση του Νόμου ανήκα στους Φαρισαίους· με ζήλο κατεδίωκα την εκκλησία κι ήμουν άμεμπτος σε ό,τι αφορά την τήρηση του Νόμου».

Φιλ 3, 5-6

Η μεταστροφή του Αποστόλου Παύλου

«Την πίστη των χριστιανών την κατεδίωξα μέχρι θανάτου, συλλαμβάνοντας και κλείνοντας στις φυλακές άντρες και γυναίκες, όπως μπορεί να μαρτυρήσει και ο Αρχιερέας και όλο το Μέγα Συνέδριο. Από αυτούς πήρα και επιστολές συστατικές για τους αδελφούς μας τους Ιουδαίους στη Δαμασκό, και πήγαινα να φέρω στην Ιερουσαλήμ δεμένους και τους εκεί χριστιανούς για να τιμωρηθούν. Καθώς πήγαινα και πλησίαζα στη Δαμασκό, ξαφνικά κατά το μεσημέρι άστραψε γύρω μου δυνατό φως από τον ουρανό. Έπεσα στη γη κι άκουσα μια φωνή που μου έλεγε: «Σαούλ, Σαούλ, γιατί με καταδιώκεις;» Κι εγώ απάντησα: «Ποιος είσαι, Κύριε;» Η φωνή μου είπε: «Εγώ είμαι ο Ιησούς ο Ναζωραίος, που εσύ τον καταδιώκεις». Όσοι ήταν μαζί μου είδαν το φως και φοβήθηκαν δεν άκουσαν όμως τη φωνή εκείνου που μιλούσε. Εγώ είπα: «Τι να κάνω, Κύριε;» Τότε ο Κύριος μου απάντησε: «Σήκω και πήγαινε στη Δαμασκό. Εκεί θα μάθεις όλα όσα σου όρισε ο Θεός να κάνεις». Καθώς δεν έβλεπα από τη λαμπρότητα του φωτός εκείνου, μ' έπιασαν από το χέρι αυτοί που ήταν μαζί μου και με οδήγησαν στη Δαμασκό».

«Εκεί ζούσε κάποιος Ανανίας, άνθρωπος που ακολουθούσε πιστά όσα λέει ο Μωσαϊκός Νόμος, και τον τιμούσαν όλοι οι Ιουδαίοι που κατοικούσαν στη Δαμασκό. Αυτός ήρθε να με συναντήσει, στάθηκε μπροστά μου και μου είπε: «Σαούλ, αδελφέ μου, απόκτησε πάλι το φως σου». Κι εγώ την ίδια στιγμή βρήκα το φως μου και τον κοίταξα. Κι αυτός μου είπε: «Ο Θεός των πατέρων μας σε διάλεξε να γνωρίσεις το θέλημά του, να δεις εκείνον που το εκπλήρωσε και να ακούσεις τη φωνή από το ίδιο του το στόμα. Γιατί εσύ θα γίνεις μάρτυράς του, και θα μαρτυρήσεις σε όλους τους ανθρώπους αυτά που είδες και άκουσες. Και τώρα, τι καθυστερείς, σήκω και βαφτίσου και ομολόγησε ότι αυτός είναι ο Κύριος, για να καθαριστείς από τις αμαρτίες σου».

Πραξ 22, 4-16

Δραστηριότητα

1. Προσπαθήστε να εντοπίσετε ή και να υποθέσετε και κατόπιν να καταγράψετε τα συναισθήματα του Αποστόλου Παύλου πριν τη μεταστροφή του και στη συνέχεια μετά την μεταστροφή (λέξεις-κλειδιά).
2. Δημιουργήστε έναν δίστηλο πίνακα όπου θα αποτυπώνεται το «πριν» και το «μετά».
3. Ανακοινώστε στην ολομέλεια της τάξης
4. Με τις λέξεις-κλειδιά που θα καταγράψετε δημιουργήστε ένα συννεφόλεξο σε μία κόλλα A4 και αναρτήστε το στον πίνακα ιδεών της τάξης αφού πρώτα ανακοινώσετε τα αποτελέσματα στην ολομέλεια της τάξης.

Καταγραφές

Συναισθήματα του Απ. Παύλου πριν τη μεταστροφή του	Συναισθήματα του Απ. Παύλου μετά τη μεταστροφή του

Εναλλακτικά: αν υπάρχει δυνατότητα για υπολογιστή και προτζέκτορα στην τάξη δημιουργήστε το συννεφόλεξο ψηφιακά με το λογισμικό tagxedo (<http://www.tagxedo.com/>). Εσείς (ή ο δάσκαλός σας) θα καταγράφετε τις λέξεις στο πληκτρολόγιο και αυτόματα θα προβάλλονται στον προτζέκτορα. Οι λέξεις που εμφανίζονται πιο συχνά είναι αυτές που έχουν καταγραφεί περισσότερες φορές δείχνοντας έτσι τη δυναμική τους.

(Ενδεικτικά παρακάτω ένα συννεφόλεξο που θα μπορούσε να προκύψει π.χ με τις λέξεις: Δύναμη, αμφιβολία, φόβος, ανησυχία, πόθος, ενθουσιασμός, βεβαιότητα, Πίστη, Αλήθεια, κίνδυνος, δυσκολίες, διλήμματα).

Tagxedo, <http://www.tagxedo.com/app.html>.

2^ο Φύλλο εργασίας

Δ' ομάδα

Η εξάπλωση του κηρύγματος του Παύλου

«Και όπως, όταν πιάσει φωτιά, τα αγκάθια, αφού σιγά σιγά καταστρέφονται, παραμερίζουν και κάνουν τόπο στη φλόγα και καθαρίζουν τα χωράφια, έτσι ακριβώς και όταν η γλώσσα του Παύλου λαλούσε και όταν έφτανε σε όλα γοργότερα από τη φωτιά, τα πάντα υποχωρούσαν και παραμέριζαν: λατρευτικές εκδηλώσεις και γιορτές και πανηγύρια και πατροπαράδοτα έθιμα και καταστρατήγηση των νόμων και οργή λαού και απειλές τυράννων και πονηρά σχέδια συγγενών και κακές ενέργειες ψευδαποστόλων. Ή καλύτερα, όπως, όταν ο ήλιος ανατέλλει, το σκοτάδι φεύγει, τα άγρια ζώα κρύβονται και καταφεύγουν στις φωλιές τους, οι ληστές φεύγουν μακριά και οι φονιάδες ζητούν καταφύγιο στις σπηλιές, οι πειρατές απομακρύνονται και οι τυμβωρύχοι φεύγουν, οι μοιχοί, οι κλέφτες, οι διαρρήκτες –επειδή πρόκειται να φανερωθούν από το φως του ήλιου- φεύγουν μακριά και προσπαθούν να εξαφανιστούν, και όλα γίνονται φανερά και λαμπρά, και γη και θάλασσα, γιατί ο ήλιος από ψηλά τα φωτίζει όλα: τα πέλαγα, τα βουνά, τις χώρες, τις πόλεις έτσι λοιπόν και τότε, όταν παρουσιάστηκε το χριστιανικό κήρυγμα και ο Παύλος το διέδωσε παντού, απομακρυνόταν η πλάνη και ξαναφαινόταν η αλήθεια. Επίσης τσίκνα και καπνός και κύμβαλα και τύμπανα και μεθύσια και όργια και μοιχείες και τα άλλα, που γίνονταν στους ειδωλολατρικούς ναούς και δεν είναι ωραίο ούτε να τα αναφέρουμε, σταματούσαν και καταστρέφονταν, αφού έλιωναν όπως ακριβώς το κερί στη φωτιά και καίγονταν όπως ακριβώς τα άχυρα από τη φλόγα η λαμπρή όμως φλόγα της αλήθεια ανέβαινε ολωφώτεινη ψηλά στον ουρανό».

Ι. Χρυσόστομος, 4^η Ομιλία στον Απόστολο Παύλο, Ε.Π. 50, 494-495

Δραστηριότητα

1. Εντοπίστε και υπογραμμίστε στο κείμενο: α) τις συνθήκες που επικρατούσαν εκείνη την εποχή στον καθημερινό τρόπο ζωής των ανθρώπων β) τις επιπτώσεις της εξάπλωσης του κηρύγματος του Απ. Παύλου στον καθημερινό τρόπο ζωής των ανθρώπων και γ) τις πιθανές δυσκολίες (δύσκολες συνθήκες διαβίωσης, εχθρικότητα περιβάλλοντος, κίνδυνος σωματικής ακεραιότητας, οικονομικό κόστος) και τα διλήμματα που αντιμετώπισε ο ίδιος, αλλά και η Εκκλησία των πρώτων αιώνων.
2. Καταγράψτε τα αποτελέσματά σας σε έναν πίνακα με δύο στήλες. Προσθέστε, αν χρειαστεί, και άλλες γραμμές στον πίνακα που ακολουθεί.
3. Κατόπιν ανακοινώστε στη ολομέλεια της τάξης.

Καταγραφές

Συνθήκες της καθημερινής ζωής των ανθρώπων πριν την εξάπλωση του κηρύγματος του Απ. Παύλου	Επιπτώσεις στην καθημερινή ζωή των ανθρώπων μετά την εξάπλωση του κηρύγματος του Απ. Παύλου
1.....	1.....
2.	2.
3.	3.
4.	4.

3^ο Φύλλο εργασίας

Όλες οι ομάδες (45')

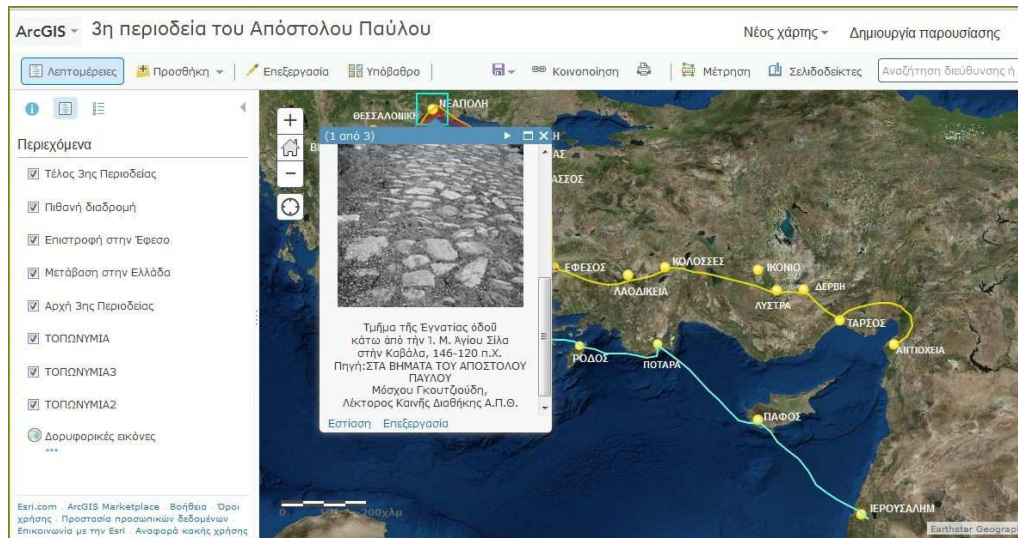
(Στο εργαστήριο πληροφορικής)

1. Μεταβείτε στο φωτόδεντρο και ειδικότερα στον διαδραστικό χάρτη με τίτλο: «Αποστολικές περιοδείες του Παύλου», <http://photodentro.edu.gr/aggregator/lo/photodentro-lor-8521-8925>.
2. Συνεργαστείτε σε ομάδες αναλαμβάνοντας από μία περιοδεία. Υποθέστε και περιγράψτε τις πιθανές δυσκολίες και τα διλήμματα που αντιμετώπισε ο ίδιος, αλλά και η Εκκλησία των πρώτων αιώνων; Καταγράψτε σύντομα τις απαντήσεις σας σε ένα συνεργατικό κείμενο word (google docs) και ανακοινώστε στη ολομέλεια της τάξης.

The screenshot shows a Google Docs interface. At the top, the title is 'Οι περιοδείες του απ. Παύλου'. Below the title bar, there are various menu options: 'Αρχείο', 'Επεξεργασία', 'Προβολή', 'Εισαγωγή', 'Μορφή', 'Εργαλεία', 'Πίνακας', 'Πρόσθετα', 'Βοήθεια', 'Όλες οι αλλα...', and 'Σχόλια'. The toolbar includes icons for undo, redo, print, zoom (100%), font face (Κανονικό κ...), font size (Times New...), and text formatting (bold, italic, underline, text color). A scroll bar is visible on the right side of the document. The main content area displays the title 'Οι περιοδείες του απ. Παύλου' and the text 'Περιγράψτε τις πιθανές δυσκολίες και τα διλήμματα που αντιμετώπισε ο ίδιος αλλά και η Εκκλησία των πρώτων αιώνων'.

Κοινόχρηστο έγγραφο (Google docs)

2. Μεταβείτε στην πλατφόρμα ArcGIS, <http://www.arcgis.com/features/>, κάντε εγγραφή και δημιουργήστε σε συνεργασία με την ομάδα σας τον δικό σας χάρτη μιας περιόδου του Απ. Παύλου. Ενδεικτικά:

Στιγμιότυπο από την 3η περιοδεία του Απόστολου Παύλου, <http://arcg.is/1OowdbE>.

4^ο Φύλλο εργασίας (Όλες οι ομάδες)

(Προβολή εικόνας “ΑΛΕΞΑΜΕΝΟΣ ΣΕΒΕΤΕ ΘΕΟΝ” στην τάξη με προτζέκτορα).

1. Δείτε με την άνεσή σας το ακιδογράφημα που χρονολογείται λίγο μετά το 200 μ.Χ.. Στη συνέχεια προετοιμάστε και διατυπώστε τις ιδέες σας για κάθε μία από τις παρακάτω ερωτήσεις στον πίνακα που ακολουθεί.
2. Μοιραστείτε τις ιδέες σας με τις άλλες ομάδες και κατόπιν ανακοινώστε στην ολομέλεια της τάξης καταγράφοντας στον παρακάτω πίνακα τις απαντήσεις ή μπορείτε να τις γράψετε σε αυτοκόλλητα χαρτάκια και να τα προσθέσετε στον συγκεντρωτικό κατάλογο ιδεών της τάξης δημιουργώντας τρεις στήλες (μία για κάθε ερώτηση). Συμπεριλάβετε όλες τις ιδέες στον κατάλογο ώστε όλες οι ιδέες να είναι διαθέσιμες.

3. Ανακοινώστε στην ολομέλεια της τάξης

Καταγραφές

Τι γνωρίζεις ή νομίζεις σχετικά με αυτό το έργο τέχνης ή το θέμα;	Ποια ερωτήματα, αμφιβολίες ή συγχύσεις συνεχίζεις να έχεις;	Τι είναι αυτό που σε κάνει να θέλεις να επεκτείνεις την έρευνά σου για το έργο τέχνης ή το θέμα;

5^ο Φύλλο εργασίας

Α΄ ομάδα

Η επιστολή του Πλινίου προς τον αυτοκράτορα Τραϊανό

«Η επιστολή απευθύνεται προς τον αυτοκράτορα Τραϊανό (98-117 μ.Χ.) και γράφεται το 112 μ.Χ. από τον διοικητή της Βιθυνίας Πλινίου του Νεότερου· αποτέλεσε την αφορμή του να καθοριστεί η καταδίωξη των χριστιανών να μη γίνεται αυτεπάγγελτα από τις κρατικές αρχές, αλλά μόνο ύστερα από ενυπόγραφη καταγγελία πολιτών.

Συνηθίζω κατά κανόνα, Κύριε, να αναφέρω σε σένα όλα τα ζητήματα για τα οποία αμφιβάλλω [...]. Στο μεταξύ για εκείνους που μου καταγγέλλονταν σαν χριστιανοί, ακολούθησα την εξής μέθοδο. Τους ρωτούσα αν είναι χριστιανοί. Σ' εκείνους που το ομολογούσαν επαναλάμβανα δύο και τρεις φορές την ερώτηση, απειλώντας ότι θα τους τιμωρήσω. Γιατί δεν αμφέβαλλα ότι, όποια κι αν ήταν η ομολογία τους, έπρεπε βέβαια να τιμωρηθεί η επιμονή τους και η άκαμπτη ισχυρογνωμοσύνη τους [...]. Μου δόθηκε ανώνυμη αναφορά, με την οποία καταγγέλλονταν πολλά πρόσωπα. Όσοι όμως καταγγέλλονταν αρνούσαν ότι είναι ή ότι υπήρξαν χριστιανοί και επικαλούνταν μπροστά μου με λέξεις, που εγώ τους υπαγόρευα, τους θεούς και προσεύχονταν στην εικόνα σου (κατά διαταγή μου την είχαν τοποθετήσει μαζί με τα ομοιώματα των θεών) καίγοντας λιβάνι και κάνοντας σπονδή με κρασί. Άλλοι έχοντας καταγγεληθεί από κάποιον μνηστή είπαν ότι είναι χριστιανοί και αμέσως ύστερα αρνήθηκαν. Έλεγαν ότι ήταν κάποτε, αλλά όχι τώρα πια. Μερικοί έλεγαν ότι ήταν πριν από τρία χρόνια, άλλοι πριν περισσότερο καιρό και μερικοί πριν εικοσιπέντε χρόνια. Και αυτοί όλοι προσκύνησαν την εικόνα σου και των θεών τα ομοιώματα και βλαστήμησαν τον Χριστό. Διαβεβαίωναν ότι όλη τους η αμαρτία ή η πλάνη τους ήταν η ακόλουθη: σε ορισμένη μέρα πριν από την ανατολή του ήλιου συμμαζεύονταν κανονικά, έψελναν ύμνο στον Χριστό σαν σε θεό ο καθένας χωριστά με τη σειρά του και υποχρεώνονταν με όρκο όχι στη διάπραξη κάποιου εγκλήματος, αλλά στο να μην κάνουν ληστείες, κλοπές, μοιχείες, να μην παραβαίνουν τις υποσχέσεις τους, να μην απαρνούνται όταν τους καλεί κάποιος, κάτι που τους έχει κανείς εμπιστευτεί! Μετά από όλα αυτά αποχωρίζονταν και συναθροίζονταν πάλι κανονικά για φάνε, αλλά φαγητά αθώα και κοινά σε όλους. Από ό,τι μου έλεγαν, έπαυσαν να το κάνουν από τη στιγμή που εκδόθηκε το διάταγμά μου με το οποίο, σύμφωνα με εντολή σου, απαγόρευσα τις εταιρείες.

Αλλά γι' αυτό θεώρησα αναγκαιότερο να ανακρίνω δυο δούλες, που λεγόταν ότι ήταν στην υπηρεσία των χριστιανών και μάλιστα να τις υποβάλω σε βασανιστήρια για να εξιχνιάσω την αλήθεια. Τίποτα όμως άλλο δεν βρήκα, παρά μια δεισιδαιμονία αποτρόπαιη, υπέρμετρη. Γι' αυτό ανέβαλα την εκδίκαση όλης της υπόθεσης και καταφεύγω σε σένα ζητώντας τη συμβουλή σου. Γιατί η υπόθεση χρειάζεται σκέψη, επειδή οι ένοχοι είναι πλήθος. Πολλοί άνθρωποι κάθε ηλικίας, κάθε τάξεως, άνδρες και γυναίκες, καλούνται σε δίκη και θα καλούνται, αφού ενέχονται σε τέτοια κατηγορία. Και το μίasma της δεισιδαιμονίας αυτής διαδόθηκε όχι μόνο σε πόλεις, αλλά και σε χωριά και στις εξοχές ακόμα. Αλλά είναι δυνατόν νομίζω να αναχαιτιστεί και να θεραπευτεί [...].»

Δραστηριότητα

1. Εντοπίστε και υπογραμμίστε στα κείμενα: α) τις δυσκολίες που αντιμετώπιζαν οι Χριστιανοί των πρώτων αιώνων και β) τους λόγους για τους οποίους διώκονταν οι Χριστιανοί και τα μέτρα που λάμβαναν οι διώκτες τους εναντίον τους. Δώστε σύντομα την απάντησή σας και κατόπιν ανακοινώστε στην τάξη.

5^ο Φύλλο εργασίας

Β' ομάδα

Ο ιστορικός Σουητώνιος (περ. 69/75 – 130) για τους διωγμούς

- για τον Κλαύδιο (41-54 μ.Χ.)
«Εξόρισε από τη Ρώμη τους Ιουδαίους, διότι έκαναν συνεχώς ταραχές με υποκινητή τον Χριστό». (Σουητώνιος, Βίος Κλαυδίου)
- για τον Νέρωνα (54-68 μ.Χ.)
«Τσάκισε τους χριστιανούς με θανατικές καταδίκες, μια ράτσα ανθρώπων που ανήκαν σε μια νέα και κακοποιοί δεισιδαμονία». (Σουητώνιος, Βίος Νέρωνα)

Ομολογία πίστεως της εποχής του Δεκίου

«Του Αυρήλιου Διογένη Σάβουτου από το χωριό Νήσος Αλεξάνδρου, εβδομήντα δύο χρονών, με μια ουλή στο δεξί φρύδι σχετικά με όσα έχουν διαταχθεί για τις θυσίες στο χωριό Νήσος Αλεξάνδρου. Και πάντοτε θυσιάζε στους θεούς και τώρα σύμφωνα με όσα προστάζετε θυσιάσα και έκαμα σπονδή και γεύτηκα από το θυσιασμένο κρέας και υπογράφη. Ευτυχείτε πάντοτε.

Αυρήλιος Διογένης το κατέθεσα.

Το σημειώνω εγώ ο Αυρήλιος Σύρος την ώρα που θυσιάζε μαζί μας ο Διογένης».

Δραστηριότητα

1. Εντοπίστε και υπογραμμίστε στα κείμενα: α) τις δυσκολίες που αντιμετώπιζαν οι Χριστιανοί των πρώτων αιώνων και β) τους λόγους για τους οποίους διώκονταν οι Χριστιανοί και τα μέτρα που λάμβαναν οι διώκτες τους εναντίον τους.
2. Καταγράψτε σύντομα την απάντησή σας.
3. Ανακοινώστε στην ολομέλεια της τάξης.

5^ο Φύλλο εργασίας

Γ' ομάδα

Το τέλος των διωγμών

[...] «Έφυγε από τους ανθρώπους κάθε φόβος που προερχόταν από αυτούς οι οποίοι προηγουμένως τους καταπίεζαν, τελούσαν λαμπρές και πανηγυρικές γιορτές, όλα ήταν γεμάτα από φως, έβλεπαν γύρω τους όλοι, που προηγουμένως ήταν στενοχωρημένοι, γελαστά πρόσωπα. Όλοι μαζί έψαλαν ύμνους στις πόλεις και στην ύπαιθρο, πρώτα στον Θεό που βασιλεύει παντού, γιατί αυτό τώρα είχαν μάθει, και έπειτα ευγνωμονούσαν τον ευσεβή βασιλιά (Κωνσταντίνο) και τα αγαπημένα στον Θεό παιδιά του».

Ευσέβιος, Εκκλησιαστική Ιστορία 10,9, 7.

Δραστηριότητα

1. Μελετήστε το παραπάνω κείμενο. Εντοπίστε και καταγράψτε με συντομία τις αλλαγές που επήλθαν όταν σταμάτησαν οι διωγμοί και επικράτησε ο Χριστιανισμός.
2. Νομίζετε ότι αυτές οι εξελίξεις διαμόρφωσαν την ταυτότητά της Εκκλησίας και επηρέασαν τον πολιτισμό μέχρι τις μέρες μας;

5^ο Φύλλο εργασίας

Δ' ομάδα

Το Διάταγμα των Μεδιολάνων

Το υπέγραψαν το 313 μ.Χ. οι συναύγουστοι Κωνσταντίνος και Λικίνιος για την κατάπαυση των διωγμών κατά των Χριστιανών και την ελεύθερη άσκηση της λατρείας τους σύμφωνα με την πίστη τους. Το Διάταγμα σώζεται στη λατινική γλώσσα από τον Λακτάντιο (240-347 μ.Χ.) στο έργο του *De Mortibus Persecutorum* (Ο θάνατος των διωκτών) (MPL 7, 267) και στην ελληνική γλώσσα από τον εκκλησιαστικό ιστορικό Ευσέβιο Καισαρείας της Παλαιστίνης στο ε' Κεφάλαιο του 10^{ου} βιβλίου της *Εκκλησιαστικής Ιστορίας* του (P.G. τ. 20, στ. 880-885).

«Εδώ και πολύν καιρό, έχοντας αποφασίσει ότι δεν πρέπει να απορρίπτεται η ελευθερία της θρησκείας και πως πρέπει να δίνεται η δυνατότητα στη βούληση του καθενός να υπηρετεί τα θεία πράγματα σύμφωνα με την προαίρεσή του, παραγγείλαμε στους χριστιανούς να φυλάνε την πίστη της θρησκείας τους [...] Όταν εγώ, ο Αύγουστος Κωνσταντίνος, κι εγώ, ο Αύγουστος Λικίνιος, με καλούς οιωμούς ήρθαμε στα Μεδιόλανα και συζητήσαμε όλα όσα αφορούν την ωφέλεια του δημοσίου, ανάμεσα στα άλλα μέτρα που κρίναμε ότι θα είναι επωφελή σε όλους από πολλές απόψεις, αποφασίσαμε κατά πρώτο και κύριο λόγο να διατάξουμε να εξασφαλιστεί η τιμή και ο σεβασμός προς το Θείο, δηλαδή να δώσουμε και στους χριστιανούς και σε όλους την ελευθερία να ακολουθήσουν όποια θρησκεία θέλουν, έτσι ώστε, όποια κι αν είναι η θεότητα και η ουράνια δύναμη, να μπορέσει να είναι ευμενής και σε μας τους ίδιους και στους υπηκόους μας [...] Ήταν λοιπόν φυσικό να θεωρήσουμε καλό να εκδώσουμε αυτή τη διαταγή, για να αφαιρεθούν εντελώς οι όροι που υπήρχαν σε προηγούμενα έγγραφα σχετικά με τους χριστιανούς, όροι οι οποίοι ήταν σκληροί και ξένοι στην πραότητά μας. Τώρα ελεύθερα και απλά μπορεί καθένας από εκείνους που πρεσβεύουν τη θρησκεία των χριστιανών να τη διατηρεί χωρίς καμιά ενόχληση [...] Έχουμε δώσει στους χριστιανούς ελεύθερη και απεριόριστη εξουσία να επιμελούνται τη θρησκεία τους [...] Έχει δοθεί η εξουσία αυτή και σε όσους άλλους θέλουν να ακολουθούν τη λατρεία και θρησκεία της αρεσκείας τους, κατά τρόπον ώστε να μπορεί καθένας να προτιμά και να υπηρετεί οποιανδήποτε θρησκεία θέλει. Αυτό γίνεται, για να μη φαίνεται ότι κάποια λατρεία ή θρησκεία μειώνεται στο ελάχιστο από εμάς [...] Με αυτό τον λογισμό [...] είθε να διαμένει σταθερή καθ' όλο τον χρόνο η θεία πρόνοια για εμάς, της οποίας εμπειρία είχαμε σε πολλές περιστάσεις. Για να μπορέσουν να μάθουν όλοι τις διατάξεις της νομοθεσίας αυτής [...] είναι εύλογο η διαταγή αυτή να δημοσιευτεί παντού [...] έτσι ώστε να μην ξεφύγει της προσοχής κανενός».

Ευσέβιος, *Εκκλησιαστική Ιστορία* X, 5, 1-14

1. Μελετήστε τα παραπάνω κείμενα. Εντοπίστε και καταγράψτε με συντομία τις αλλαγές που επήλθαν όταν σταμάτησαν οι διωγμοί και επικράτησε ο Χριστιανισμός.
2. Αυτές οι εξελίξεις, τα σημαντικά γεγονότα και οι επιλογές της πρώτης Εκκλησίας (εξάπλωση, επισημοποίηση) νομίζετε ότι συνέβαλαν στη διαμόρφωση της ταυτότητά της και επηρέασαν τον πολιτισμό μέχρι τις μέρες μας;

6^ο Φύλλο εργασίας

Α' ομάδα

1. Δείτε 2-3 λεπτά ο κάθε μαθητής μόνος/η του τις εικόνες που παρατίθενται στον παρακάτω πίνακα ώστε να σκεφτείτε γύρω από το υπό διερεύνηση θέμα: «Ερευνώντας τη σημασία των συμβόλων των κατακομβών».
2. Στη συνέχεια συζητήστε ανά ζεύγη (Συζήτηση με τον συμμαθητή σου - Pair).
3. Συζητήστε και ενδεχομένως αναθεωρήστε ατομικές απόψεις, ενώ διαμορφώστε κοινές απόψεις

που εκφράζουν την ομάδα- ζευγάρι και καταγράψτε τις ιδέες σας. Συνεισφορά ιδεών (Μοιράσου - Share).

4. Παρουσιάστε τις ιδέες από την κάθε ομάδα-ζευγάρι σε όλη την τάξη και συζητήστε στην ολομέλεια.

Κατακόμβη της Domitilla, Ρώμη, 3ος αιών μ.Χ. - ΙΧΘΥΣ και ο Σταυρός.

Κατακόμβη της Μήλου 2ος μ.Χ. αιώνας.

Ο Χριστός ως Ορφέας, κατακόμβη Αγίων Μερκελίνου και Πέτρου, Ρώμη 4ος αιών.

Πηγή: http://tribonio.blogspot.gr/2012/07/blog-post_6291.html.

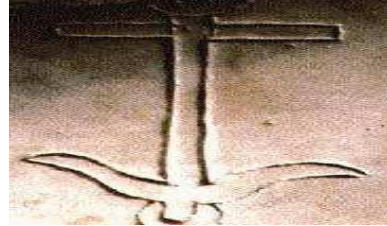
6^ο Φύλλο εργασίας

Β' ομάδα

1. Δείτε 2-3 λεπτά ο κάθε μαθητής μόνος/η του τις εικόνες που παρατίθενται στον παρακάτω πίνακα ώστε να σκεφτείτε γύρω από το υπό διερεύνηση θέμα: «Ερευνώντας τη σημασία των συμβόλων των κατακομβών» με βάση τις εικόνες.
2. Στη συνέχεια συζητήστε ανά ζεύγη (Συζήτηση με τον συμμαθητή σου - Pair).
3. Συζητήστε και ενδεχομένως αναθεωρήστε ατομικές απόψεις, ενώ διαμορφώστε κοινές απόψεις που εκφράζουν την ομάδα- ζευγάρι και καταγράψτε τις ιδέες σας. Συνεισφορά ιδεών (Μοιράσου - Share).
4. Παρουσιάστε τις ιδέες από την κάθε ομάδα-ζευγάρι σε όλη την τάξη και συζητήστε στην ολομέλεια της τάξης.

Φοίνικας (ψηφιδωτό).

Άγκυρα με Σταυρό, κατακόμβη Αγ. Σεβαστιανού.
Άγκυρα: Σύμβολο ελπίδας στον Σταυρό. Με ιχθύ, σύμβολο ελπίδας στον Χριστό.

Οι τρεις παίδες στη κάμνο της βαβυλώνας, κατακόμβη Αγίας Πρισκίλλας.

Πηγή: http://tribonio.blogspot.gr/2012/07/blog-post_6291.html.

6^ο Φύλλο εργασίας

Γ' ομάδα

1. Δείτε 2-3 λεπτά ο κάθε μαθητής μόνος/η του τις εικόνες που παρατίθενται στον παρακάτω πίνακα ώστε να σκεφτείτε γύρω από το υπό διερεύνηση θέμα: «Ερευνώντας τη σημασία των συμβόλων των κατακομβών».
2. Στη συνέχεια συζητήστε ανά ζεύγη (Συζήτηση με τον συμμαθητή σου - Pair).
3. Συζητήστε και ενδεχομένως αναθεωρήστε ατομικές απόψεις, ενώ διαμορφώστε κοινές απόψεις που εκφράζουν την ομάδα- ζευγάρι και καταγράψτε τις ιδέες σας. Συνεισφορά ιδεών (Μοιράσου - Share).
4. Παρουσιάστε τις ιδέες από την κάθε ομάδα-ζευγάρι σε όλη την τάξη και συζητήστε στην ολομέλεια της τάξης.

ΙΧΘΥΣ

Η σκάλα του Ιακώβ, κατακόμβη Via Latina.

Ο Ποιμήν ο Καλός, κατακόμβη Αγίας Πρισκίλλας 3ος αιώνας μ.Χ.

Πηγή: http://tribonio.blogspot.gr/2012/07/blog-post_6291.html.

6^ο φύλλο εργασίας
Δ' ομάδα

1. Δείτε 2-3 λεπτά ο κάθε μαθητής μόνος/η του τις εικόνες που παρατίθενται στον παρακάτω πίνακα ώστε να σκεφτείτε γύρω από το υπό διερεύνηση θέμα: «Ερευνώντας τη σημασία των συμβόλων των κατακομβών».
2. Στη συνέχεια συζητήστε ανά ζεύγη (Συζήτηση με τον συμμαθητή σου - Pair).
3. Συζητήστε και ενδεχομένως αναθεωρήστε ατομικές απόψεις, ενώ διαμορφώστε κοινές απόψεις που εκφράζουν την ομάδα- ζευγάρι και καταγράψτε τις ιδέες σας. Συνεισφορά ιδεών (Μοιράσου - Share).
4. Παρουσιάστε τις ιδέες από την κάθε ομάδα-ζευγάρι σε όλη την τάξη και συζητήστε στην ολομέλεια της τάξης.

ΙΧΘΥΣ - Κατακόμβη Αγίου Σεβαστιανού.

Ο Ποιμήν ο Καλός, κατακόμβη Domatillas 3^{ος} αι. μ. Χ.

Πηγή: http://tribonio.blogspot.gr/2012/07/blog-post_6291.html.

6^ο Φύλλο εργασίας Ε' ομάδα

1. Δείτε 2-3 λεπτά ο κάθε μαθητής μόνος/η του τις εικόνες που παρατίθενται στον παρακάτω πίνακα ώστε να σκεφτείτε γύρω από το υπό διερεύνηση θέμα: «Ερευνώντας τη σημασία των συμβόλων των κατακομβών».
2. Στη συνέχεια συζητήστε ανά ζεύγη (Συζήτηση με τον συμμαθητή σου - Pair).
3. Συζητήστε και ενδεχομένως αναθεωρήστε ατομικές απόψεις, ενώ διαμορφώστε κοινές απόψεις που εκφράζουν την ομάδα- ζευγάρι και καταγράψτε τις ιδέες σας. Συνεισφορά ιδεών (Μοιράσου - Share).
4. Παρουσιάστε τις ιδέες από την κάθε ομάδα-ζευγάρι σε όλη την τάξη και συζητήστε στην ολομέλεια της τάξης.

Προσευχόμενη ψυχή.

Ο Χριστός το Α και το Ω, κατακόμβη Commodilla, Ρώμη 3-4 αιώνας μ.Χ.

Ο Προφήτης Ιωάννης στη θάλασσα, κατακόμβη Αγίας Πρισκίλλας.

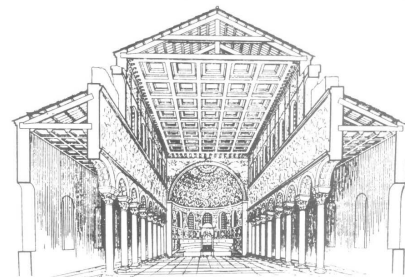
Πηγή: http://tribonio.blogspot.gr/2012/07/blog-post_6291.html.

7^ο φύλλο εργασίας

Όλες οι ομάδες

Χώροι λατρείας μέχρι το Διάταγμα των Μεδιολάνων (313 μ. Χ.)

«Κατά τη διάρκεια των πρώτων αιώνων διάδοσης του Χριστιανισμού, οι Χριστιανοί διώκονταν. Συνεπώς έπρεπε να βρουν ειδικούς χώρους συγκέντρωσης και λατρείας. Αρχικά συγκεντρώνονταν στις ιδιωτικές κατοικίες των πλουσιότερων. Από το τέλος του 2ου αιώνα έχουμε κτίρια που ονομάζονται **ευκτήριοι οίκοι, εκκλησίες, οίκοι Θεού και οίκοι Κυρίου**.

Εικ. 1. Σκαρίφημα κτιρίου παλαιοχριστιανικής βασιλικής (Άγιος Απολλινάριος)

Δούρα Ευρωπός: Είναι η παλαιότερη μορφή οίκου-εκκλησίας που έχει ανακαλυφθεί. Η κατασκευή του τοποθετείται γύρω στο 230 μ.Χ., καθώς η ελληνιστική πόλη Δούρα Ευρωπός (που αποτελεί ένα από παράδειγμα συγχώνευσης μεταξύ του ελληνιστικού και ασιατικών πολιτισμών) καταστράφηκε το 256 μ.Χ. Βρίσκεται στη Συρία, στη δεξιά όχθη του ποταμού Ευφράτη. Περιλαμβάνει ένα μεγάλο χώρο για το κήρυγμα και τις αγάπες και ένα μικρότερο βαπτιστήριο. Οι τοιχογραφίες απεικονίζουν τον Καλό Ποιμένα, τη Θεραπεία του Παραλυτικού και τον Χριστό με τον Πέτρο να περπατούν στη Θάλασσα.

Οι πρώτοι ναοί

Μετά το διάταγμα των Μεδιολάνων (313 μ.Χ.) άρχισαν να κτίζονται καινούριοι ναοί, μεγάλοι σε διαστάσεις και λαμπροί σε πολυτέλεια. Πολλοί έχουν τον τύπο της **βασιλικής**. Πρόκειται για ένα επίμηκες ορθογώνιο οικοδόμημα που χωρίζεται κατά μήκος σε *κ λ ί τ η* με σειρές από κίονες και έχει ξύλινη στέγη. Μία από τις μικρές πλευρές της βασιλικής βλέπει προς την ανατολή όπου σχηματίζεται η *κ ό γ χ η*, δηλαδή η ημικυκλική αψίδα με την Αγία Τράπεζα και τον θρόνο του επισκόπου. Στη μικρή πλευρά που βλέπει προς τη δύση υπάρχει ο *ν ά ρ θ η κ α ς*, ένας χώρος για τους κατηχούμενους, τους αιρετικούς και τους μετανοούντες. Στο μεσαίο κλίτος, σχεδόν στο κέντρο του ναού, υπάρχει ο *ά μ β ω ν α ς*. Ο τύπος της βασιλικής κληρονομήθηκε από τον ελληνορωμαϊκό κόσμο.

Παράλληλα με τη βασιλική υπάρχει και το **περίκεντρο** (οκταγωνικό ή κυκλικό) λατρευτικό κτίριο, και αυτό με ελληνορωμαϊκή καταγωγή (μαουσωλεία και ηρώα). Το ιδιαίτερο γνώρισμά του είναι η θολωτή στέγη του, που σε μια εξελιγμένη μορφή της λέγεται *τ ρ ο ύ λ ο ς*. Ο τρούλος προσδίδει στον ναό εξωτερικά μια μεγαλοπρέπεια, ενώ εσωτερικά μεταφέρει άπλετο φως. Επιδιώκοντας οι αρχιτέκτονες να στεγάσουν με τρούλο και τη βασιλική, δημιούργησαν τον τύπο της **τρουλαίας βασιλικής**. Σ' αυτήν ο τρούλος στηρίζεται πάνω σε τέσσερις πεσσούς (τετράγωνους κίονες) που υψώνονται στο κέντρο της βασιλικής, μπροστά στην είσοδο του ιερού».

Από τις δύο τεχνικές που χρησιμοποίησε η βυζαντινή τέχνη για τη διακόσμηση των τοίχων των ναών, τη **νωπογραφία** και το **ψηφιδωτό**, το ψηφιδωτό ανταποκρινόταν περισσότερο στην αίσθηση της πολυτέλειας και της λαμπρότητας της εποχής. Τα ψηφιδωτά αριστουργήματα αυτής της εποχής έχουν σωθεί σε ναούς της Ραβέννας (Μαουσωλείο Γκάλλα Πλακίντια, Άγιος Απολλινάριος ο Νέος, Άγιος Βιτάλιος), της Θεσσαλονίκης (Άγιος Γεώργιος, Αχειροποίητος) και στην Αγ. Αικατερίνη του Σινά.

1. Δραστηριότητα

1. Μελετήστε τα παραπάνω κείμενα και κατόπιν συμπληρώστε τις φράσεις-κενά που λείπουν με βάση τις πληροφορίες που πήρατε μέχρι τώρα στη δραστηριότητα συμπλήρωσης κενού που ακολουθεί.
2. Κατόπιν ανταλλάξτε με τον συμμαθητή σας το κριτήριο αξιολόγησης να το διορθώσει σε περίπτωση που υπάρχει κάποιο λάθος.
3. Ανακοινώστε στην τάξη τις σωστές απαντήσεις.

Δραστηριότητα αξιολόγησης

1. Οι κατακόμβες ήταν υπόγειες.....
2. Στις κατακόμβες οι Χριστιανοί συγκεντρώνονταν και τελούσαν τη
3. Το τέλος του 2ου αιώνα έχουμε κτίρια που σχετίζονται με τη λατρεία ονομάζονται.....
4. Κάποια από τα σύμβολα που χρησιμοποιούσαν στις κατακόμβες ήταν α)β).....γ).....δ).....ε).....στ).....
4. Η παλαιότερη μορφή οίκου-εκκλησίας που έχει ανακαλυφθεί είναι η.....
5. Οι πρώτοι ναοί εμφανίζονται μετά το
6. Επιδιώκοντας οι αρχιτέκτονες να στεγάσουν με τρούλο και τη βασιλική, δημιούργησαν τον τύπο της.....
7. Ο αρχιτεκτονικός τύπος της βασιλικής είναι ένα επίμηκες ορθογώνιο οικοδόμημα που χωρίζεται κατά μήκος σε.....
8. Το λατρευτικό κτίριο που έχει και αυτό ελληνορωμαϊκή καταγωγή (μαυσωλεία και ηρώα) και έχει σχήμα περίκεντρο (οκταγωνικό ή κυκλικό) ονομάζεται.....
9. Τους πρώτους αιώνες στον τύπο της βασιλικής ο, ήταν ένας χώρος για τους κατηχούμενους, τους αιρετικούς και τους μετανοούντες.
10. Η βυζαντινή τέχνη για τη διακόσμηση των τοίχων των ναών, τη και το

1) ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

Τι μαθαίνουν οι μαθητές και πώς αξιολογείται

Οι μαθητές μαθαίνουν να:

- Συσχετίζουν τις γνώσεις, να τις ερμηνεύουν, να τις κρίνουν, να τις εφαρμόζουν, να τις χρησιμοποιούν με κριτήρια και να εμπνέονται από αυτές.
- Περιγράφουν τις πολλαπλές όψεις των εξελίξεων και των επιλογών της πρώτης Χριστιανικής Εκκλησίας
- Εξετάζουν τα θρησκευτικά δεδομένα και γεγονότα μέσα στο εκάστοτε κοινωνικό και ιστορικό γίνεσθαι
- Συνδέουν τη δράση και το έργο ιστορικών προσώπων με τη θρησκευτική τους πίστη και δέσμευση
- Καλλιεργούν την ενσυναίσθηση

Η αξιολόγηση γίνεται με:

1. Διαμορφωτική αξιολόγηση σε όλη τη διάρκεια της διδασκαλίας
2. Ενεργή συμμετοχή στις δραστηριότητες σε όλη τη διάρκεια της διδασκαλίας
- 2: Συμπλήρωση φύλλων εργασίας
3. Συζητήσεις
4. Συνεργατικές και ατομικές εργασίες
5. Δραστηριότητες αξιολόγησης και ετεροαξιολόγησης του μαθητή (σύντομα κριτήρια αξιολόγησης).

2) ΥΠΕΥΘΥΝΗ ΔΗΛΩΣΗ

Με ατομική μου ευθύνη και σύμφωνα με το άρθρο 8 ν. 1599/1986, δηλώνω ότι:

1. Το Σχέδιο Διδακτικής Πρακτικής που υποβάλλω είναι δικό μου πρωτότυπο δημιούργημα και δεν προσκρούει σε κανένα δικαίωμα πνευματικής ή βιομηχανικής ιδιοκτησίας τρίτων.
2. Έχω τη δυνατότητα να το εφαρμόσω προσωπικά σε τάξη με μαθητές ή επιμορφούμενους.
3. Δίνω το δικαίωμα και την άδεια στο Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής, το οποίο θα ενεργεί κατά την απόλυτη και ελεύθερη κρίση του, να αξιοποιεί, να διαθέτει, να αναπαράγει ή να διανέμει το υποβληθέν Σχέδιο Διδακτικής Πρακτικής, ολόκληρο ή τμήμα του ή συντετμημένο ή ενσωματωμένο σε άλλο υλικό, για εκπαιδευτικούς και διδακτικούς σκοπούς, με κάθε πρόσφορο μέσο, ιδίως έντυπο ή ηλεκτρονικό.
4. Δηλώνω ότι η πιθανή αξιοποίηση του υλικού αυτού για ερευνητικούς σκοπούς επιθυμώ να γίνει (επιλέξτε αυτό που επιθυμείτε):

Επώνυμα

Ανώνυμα

Αν δεν καταγράψετε την επιθυμία σας αυτό σημαίνει ότι αποδέχεστε η πιθανή αξιοποίηση να γίνει ανώνυμα.

Υπεύθυνη Δήλωση Επιμορφούμενου/ης: Βεβαιώνω ότι είμαι συγγραφέας αυτής της εργασίας και ότι κάθε βοήθεια την οποία είχα για την προετοιμασία της είναι πλήρως αναγνωρισμένη και αναφέρεται στην εργασία. Επίσης έχω αναφέρει τις όποιες πηγές από τις οποίες έκανα χρήση δεδομένων, ιδεών ή λέξεων, είτε αυτές αναφέρονται ακριβώς είτε παραφρασμένες. Τέλος βεβαιώνω ότι αυτή η εργασία προετοιμάστηκε από εμένα προσωπικά ειδικά για το ΜΗΤΡΩΟ ΕΠΙΜΟΡΦΩΤΩΝ ΤΟΥ Ι.Ε.Π. ΓΙΑ ΤΗΝ **ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗ** ΤΗΣ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ ΤΩΝ ΝΕΩΝ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ ΣΤΑ ΘΡΗΣΚΕΥΤΙΚΑ ΔΗΜΟΤΙΚΟΥ-ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ ΚΑΙ ΛΥΚΕΙΟΥ